

De algemene commissie voor Immigratie en Asiel heeft, ter voorbereiding op het algemeen overleg Wijzigingen asielpcedures op 27 april 2011, een aantal vragen voorgelegd aan de minister voor Immigratie en Asiel over de volgende brieven:

- Nadere toelichting op verzoek Dibi inzake beleidsconsequenties thematisch ambtsbericht Afghanistan (Kamerstukken II 2010/11, 19 637, nr. 1411)
- Beleidsconsequenties nieuw thematisch ambtsbericht Afghanistan (Kamerstukken II 2010/11, 19 637, nr. 1410)
- Nieuw thematisch ambtsbericht Afghanistan over de situatie van schoolgaande kinderen (in het bijzonder meisjes) (Kamerstukken II 2010/11, 19 637, nr. 1407)
- Vertrekmoratorium Zuid- en Centraal-Somalië (Kamerstukken II 2010/11, 19 637, nr. 1405)
- Wijziging in het landgebonden asielsebeleid voor de Democratische Republiek Congo (DR Congo) (Kamerstukken II 2010/11, 19 637, nr. 1404)
- Beleidsvisie stroomlijning toelatingsprocedures (Kamerstukken II 2010/11, 19 637, nr. 1400)
- Situaties waarin een verzoek om een voorlopige voorziening in Nederland mag worden afgewacht (Kamerstukken II 2010/11, 19 637, nr. 1389)

Vragen zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Brinkman

De adjunct-griffier van de commissie,
Puts

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Nadere toelichting op verzoek Dibi inzake beleidsconsequenties thematisch ambtsbericht Afghanistan

De leden van de VVD-fractie vragen of de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) al bezig is met een individuele afweging van het gehele complex van factoren in de te beoordelen dossiers.

Beleidsconsequenties nieuw thematisch ambtsbericht Afghanistan

De leden van de VVD-fractie vragen of het vaker gebeurt dat een nieuw ambtsbericht moet worden opgesteld. Zo ja, wat zijn hiervan de redenen? Zijn er kwaliteitscriteria die gelden voor ambtsberichten? Zijn er vaste onderdelen die ambtsberichten moeten bevatten? Wie stellen de ambtsberichten op?

Voornoemde leden vragen of er specifieke situaties bekend zijn waarin verwesterde meisjes voor hun leven hebben moeten vrezen. Zij vragen waarom de in het ambtsbericht beschreven problemen en risico's niet in zijn algemeenheid zijn te kwalificeren als reëel risico op schending van artikel 3 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM).

Deze leden vragen of de minister een reactie kan geven op de brief van Vluchtelingenwerk Nederland van 19 april 2011.

De leden van de PvdA-fractie vragen of de minister bereid is de gestelde Kamervragen naar aanleiding van de zaak van Sahar Hbrahimgel (ingezonden op 28 maart 2011, kenmerk 2011Z06349) voorafgaand aan het algemeen overleg te beantwoorden.

Deelt de minister de mening dat de internationaal verankerde kinderrechten mede verplichten dit nieuwe beleid in te voeren? In hoeverre hebben de belangen van minderjarige kinderen bij de beleidswijziging een rol gespeeld?

Voornoemde leden vragen of uit het nieuwe beleid, dat mede is gebaseerd op het criterium van acht jaar verblijf in Nederland als minderjarige kinderen, kan worden opgemaakt dat aan het eigen zelfstandige belang van het kind een grote betekenis wordt toegekend. In hoeverre heeft het recht op privéleven van minderjarige kinderen bij de beleidswijziging een rol gespeeld?

Kan uit het nieuwe beleid, dat mede is gebaseerd op het criterium van acht jaar verblijf van minderjarige kinderen in Nederland, worden opgemaakt dat waarde wordt toegekend aan de worteling van kinderen in onze samenleving? Betreft de minister bij de individuele beoordeling of sprake is van verwestering van een Afghaans minderjarig meisje, tevens de mate van worteling in de Nederlandse samenleving? Gaat de minister ervan uit dat een minderjarig meisje na een verblijf van acht jaar in Nederland verwesterd en geworteld is?

Deelt de minister de mening dat uit het ambtsbericht blijkt dat voor alle schoolgaande kinderen bij terugkeer naar Afghanistan een zeer onveilige situatie kan ontstaan? In welke mate wordt dit meegewogen in het asielbeleid?

Is de minister van mening dat, gezien de zeer slechte veiligheidssituatie in Afghanistan voor schoolgaande kinderen zoals blijkt uit het ambtsbericht, het verantwoord is om verwesterde jongetjes terug te sturen naar Afghanistan? Zo ja, is de minister derhalve van mening dat deze jongetjes een kleiner veiligheidsrisico lopen en dat zij zich, ondanks een verblijf van langer dan acht jaar in Nederland, kunnen aanpassen aan de Afghaanse cultuur?

Vindt de minister het, gezien de zeer slechte veiligheidssituatie in Afghanistan voor schoolgaande meisjes zoals blijkt uit het ambtsbericht, wel verantwoord om meisjes, die niet volledig voldoen aan de criteria van het nieuwe beleid, terug te sturen naar Afghanistan? Zo ja, waarom is de minister van mening dat dit geen schending van artikel 3 EVRM oplevert? Is het uitgesloten dat lang verblijvende meisjes onder de tien jaar, of meisjes die net meerderjarig zijn (bijvoorbeeld tussen de 18 en 22 jaar), op grond van dit nieuwe beleid een verblijfsvergunning krijgen? Deelt de minister de mening dat die meisjes, gezien de zeer slechte veiligheidssituatie in Afghanistan voor schoolgaande meisjes zoals blijkt uit het ambtsbericht, in uitzonderlijke situaties ook onder het beleid zouden moeten kunnen vallen?

Kan de minister aangeven welke overige omstandigheden, naast de leeftijd en de verblijfsduur, worden betrokken bij het bepalen van de mate van verwestering?

Kan het nieuwe beleid zo worden verstaan dat, indien sprake is van een meisje tussen de 10 en 18 jaar dat langer dan acht jaar in Nederland verblijft, en dit lange verblijf niet primair is te wijten aan de frustratie van terugkeer, er dan in beginsel sprake is van verwestering en vanwege de slechte veiligheidssituatie voor verwesterde meisjes, dan een verblijfsvergunning asiel wordt verleend op grond van klemmende redenen van humanitaire aard?

Kan de minister in het kader van dit nieuwe beleid aangeven welke andere omstandigheden, naast de mate van verwestering, medische aspecten, de gezinssamenstelling en mogelijke frustratie van terugkeer, verder van belang zijn bij de beoordeling of er sprake is van klemmende redenen van humanitaire aard?

Kan de minister toelichten waarom de combinatie van veiligheidsgerelateerde, schoolgerelateerde en maatschappelijke problemen ook in het geval van de groep van verwesterde meisjes niet te kwalificeren is als een reëel risico op schending van artikel 3 EVRM?

Kan de minister toelichten waarom de situatie op de scholen, waaronder de lijfstraffen en vernedering op school die leerlingen ondergaan, niet al te kwalificeren is als reëel risico op schending van artikel 3 EVRM?

Heeft de minister bij de beoordeling van het risico van schending van artikel 3 EVRM rekening gehouden met de grote veiligheidsrisico's die schoolgaande verwesterde meisjes in Afghanistan lopen?

In welke situaties zal er sprake zijn dat de duur van het verblijf primair te wijten is aan het frustreren van terugkeer? Hoe verhoudt het recht om op grond van de wet een procedure te volgen zich tot de tegenwerping in uw nieuwe beleid van het voeren van procedures die enkel zijn gericht op het bemoeilijken van terugkeer? Op welke procedures doelt de minister in dat geval?

Op welke wijze gaat de minister de verblijfsduur vaststellen van (gezinnen met) minderjarige meisjes die (deels) buiten het zicht van de Nederlandse overheid zijn verbleven?

Speelt bij het beoordelen van de betekenis van het lange verblijf voor de vraag of er sprake is van klemmende redenen van humanitaire aard, tevens de verwijtbaarheid van de Nederlandse overheid een rol, bijvoorbeeld als er sprake is van procedures die te lang hebben geduurd?

Nieuw thematisch ambtsbericht Afghanistan over de situatie van schoolgaande kinderen (in het bijzonder meisjes)

De leden van de SP-fractie vragen of de minister kan aangeven op welke wijze verwesterde Afghaanse meisjes en jongens zich zouden moeten aanpassen zodat zij veilig zijn voor bij terugkeer naar Afghanistan? Kan de minister duiden wat hij verstaat onder een Afghaanse levensstijl, onderscheidenlijk voor meisjes en jongens? Acht de minister de regel van veilige terugkeer bij verplicht aanpassen ook van toepassing op minder-

heden die vanwege religie en/of geaardheid anders gevaar zouden lopen? Acht de minister ook een dergelijke aanpassing niet onmogelijk? Is er Europese jurisprudentie op dit punt? Zo ja, kan de minister daar een overzicht van geven?

Zal de minister verwesterde meisjes en jongens toch terugsturen naar Afghanistan indien de duur van het verblijf te wijten is aan hun ouders? Hoe verhoudt zich dit tot de verplichting uit het Internationale Verdrag voor de Rechten van het Kind dat de situatie van kinderen een eigen afweging verdient die prioritair is?

Deze leden vragen de minister of hij voornemens is op afzienbare termijn gezinnen met kinderen terug te sturen naar Afghanistan. Zo ja, hoeveel gezinnen en op welke termijn?

Kan de minister bevestigen dat er geen getalsmatige bovengrens is van het aantal verwesterde Afghaanse kinderen dat eventueel in aanmerking zou kunnen komen voor een verblijfsvergunning op basis van de door de minister genoemde criteria?

De leden van de D66-fractie zijn van mening dat het thematische ambtsbericht terecht aanleiding heeft gegeven tot wijziging van het beleid ten aanzien van Afghaanse meisjes. Wel hebben zij enkele vragen bij de invulling van de consequenties zoals deze door de minister zijn verwoord. Deze leden lezen dat een samenstel van factoren kan betekenen dat terugkeer naar Afghanistan voor deze meisjes een onevenredige psychosociale druk zou betekenen.

De minister spreekt in zijn brief aan de Kamer over de mate van verwestering. Deze leden vragen de minister om toe te lichten wat hij precies verstaat onder verwestering en hoe dit objectief kan worden gemeten. De minister ziet ook klemmende redenen van humanitaire aard als omstandigheden die meewegen. Kan de minister toelichten en voorbeelden geven hoe de samenstelling van het gezin relevant kan zijn in dit kader?

Hebben voornoemde leden het goed begrepen dat de minister met de zinsnede overige omstandigheden ruimte laat voor niet nader genoemde omstandigheden die wel relevant kunnen zijn voor de beoordeling? Voornoemde leden merken op dat de minister nadrukkelijk laat meewegen of betrokken personen hun terugkeer niet hebben gefrustreerd. Daarbij wordt genoemd het voeren van procedures die gericht zijn op het bemoeilijken van terugkeer. Deze leden willen hierop een verduidelijking van de minister. Over welke procedures heeft de minister het? Kan de minister nader toelichten hoe zijn opstelling zich verhoudt tot het recht van personen om in beroep te gaan tegen een beslissing van de overheid? Diegenen die wel worden teruggestuurd komen in een Afghaanse samenleving die veel aanpassing van hen vraagt. Deze leden constateren dat de minister dit erkent, maar aanpassing tegelijkertijd niet als onmogelijk kwalificeert. Hoe beschouwt de minister de risico's voor meisjes en vrouwen die na verblijf in een Westers land moeten terugkeren naar Afghanistan? Heeft de minister hierbij de richtlijnen van het UNHCR van 2009 meegenomen waarin de risico's van een minder conservatieve leefstijl worden beschreven? Deze leden vragen de minister of hij informatie van UNHCR en over de ervaringen van andere lidstaten die meisjes en vrouwen hebben teruggestuurd naar Afghanistan en of zij geconfronteerd zijn met ongeoorloofde gevaarzetting van deze personen. De minister heeft, reeds voorafgaand aan een individuele beoordeling van alle in aanmerking komende gevallen, aangegeven dat zo'n 40 tot 100 meisjes mogen blijven. De leden van de D66-fractie zijn verbaasd over deze constatering vooraf, daar dit de indruk wekt alsof de minister een quotum moet behalen in plaats van individuele gevallen zorgvuldig te beoordelen. Om de indruk van een quotum weg te nemen vragen deze leden of de 40 tot 100 meisjes niets meer en niets minder is dan een schatting betreft op basis van algemene informatie. Kan de minister

vervolgens aangeven of er reëel rekening mee wordt gehouden dat dit aantal naar boven moet worden bijgesteld op basis van de individuele omstandigheden die aansluiten bij de omstandigheden die de minister als legitiem beschouwt voor het verstrekken van een verblijfsvergunning? Ten slotte vragen de leden van de D66-fractie of de minister bereid is bij de beoordeling van een asielverzoek zich vaker dan nu het geval is thematisch te laten informeren over de situatie in landen en in het bijzonder over de risico's aldaar voor bepaalde kwetsbare groepen zoals bijvoorbeeld meisjes, alleenstaande vrouwen en homoseksuelen.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met enthousiasme kennisgenomen van de consequenties die de minister verbindt aan het thematische ambtsbericht Afghanistan. Ter verheldering hebben deze leden de volgende vragen.

Welke definitie hanteert de minister bij het begrip verwestering? Welke criteria heeft de minister voor ogen waarop de mate van verwestering kan worden getoetst? Kan de minister aan de hand van (fictieve) concrete voorbeelden aangeven wie volgens hem wel en wie niet verwesterd is? Kan een meisje die ervoor kiest een hoofddoek te dragen vallen in de categorie «verwesterd»?

Kan van jongens die verwesterd zijn eveneens niet worden verlangd dat zij terugkeren naar Afghanistan, ook niet bijvoorbeeld wanneer zij homoseksueel zijn? Kunnen jongens die homoseksueel zijn niet ook onevenredig psychosociale druk voelen bij terugkeer in Afghanistan, net als een verwesterd meisje?

Wanneer is volgens de minister sprake van onevenredige psychosociale druk als een meisje terugkeert naar Afghanistan? Welke criteria heeft de minister voor ogen om dit te toetsen? Wanneer vindt de minister psychosociale druk wel evenredig? Onderschrijft de minister de conclusie uit het ambtsbericht dat meisjes die voor langere tijd in het westen hebben geleefd per definitie psychische druk ondervinden als zij terugkeren in Afghanistan, zelfs als zij zich aanpassen aan de leefregels aldaar? Hoe gaat de minister dat beoordelen?

De minister spreekt van «andere omstandigheden» die mee kunnen wegen in het oordeel, zoals de samenstelling van het gezin. Bij welke samenstelling van het gezin is de kans groter dat terugkeer geen doorgang vindt en bij welke samenstelling wel?

Het frustreren van procedures is één van de wegingsfactoren om al dan niet tot een besluit te komen tot terugkeer. Speelt vertraging als gevolg van het overschrijden van beslistermijnen vanuit de betrokken overheidsinstanties ook een rol? Wanneer duidelijk sprake is van het overschrijden van beslistermijnen en een gezin daarom voor lange tijd in Nederland verblijft, is dat een criterium om niet tot terugkeer over te gaan?

Het gewijzigde ambtsbericht is alleen van toepassing op schoolgaande meisjes in Afghanistan. Is de minister van plan om op nieuwe ambtsberichten aan te dringen? Zo ja, welke? Te denken valt daarbij aan Afghaanse vrouwen, andere landen en schoolgaande meisjes in Irak.

De leden van de ChristenUnie-fractie verzoeken de minister nader toe te lichten hoe zijn nieuwe beleid, het kernbegrip verwestering en de benoemde randvoorwaarden «verwestering» zich verhoudt tot de voorwaarden als gesteld in het amendement Spekman/Anker (Kamerstukken II 31 994, nr. 24) en de motie Spekman/Anker (Kamerstukken II 19 637, nr. 1340).

De minister schrijft dat het uitgangspunt blijft dat terugkeer naar Afghanistan niet in strijd is met artikel 3 EVRM, aangezien Afghaanse meisjes in beginsel problemen kunnen voorkomen door zich bij terugkeer aan de Afghaanse levensstijl aan te passen. Deze leden verzoeken de minister nader toe te lichten waarom de combinatie van veiligheidsgerelateerde, schoolgerelateerde en maatschappelijke problemen ook in het

geval van de groep van verwesterde meisjes niet te kwalificeren is als een reëel risico op schending artikel 3 EVRM nu hij schrijft dat zelfs indien meisjes bij terugkeer hun uiterlijk en gedrag aanpassen, zij niet anoniem zijn in het openbare leven. Heeft de minister bij de beoordeling van het risico van schending van artikel 3 EVRM de UNHCR-richtlijnen in acht genomen? Zo nee, waarom niet?

Is de minister bereid de mate van verwestering ook mee te laten wegen in het landgebonden beleid van andere islamitische landen waar de sharia van toepassing is? Zo nee, waarom niet?

Vertrekmoratorium Zuid- en Centraal-Somalië

De leden van de VVD-fractie vragen hoeveel Somalische asielzoekers aangeven dat zij uit Zuid- en Centraal- Somalië komen. Bij hoeveel van deze asielverzoeken is de uitkomst dat zij niet uit deze regio's afkomstig zijn? Welke maatstaven worden gebruikt bij de taalanalyse, waarin wordt bepaald of iemand afkomstig is uit Noord- Somalië of uit andere regio's? Kan aangegeven worden of er (kwalitatieve en systematieke) verschillen zijn tussen de taalanalyse die wordt gebruikt bij de contra-expertise en de taalanalyse die de IND gebruikt? Zo ja, waaruit bestaan die verschillen en waarom bestaan deze? In hoeverre speelt een competentiestrijd tussen native speakers en linguïsten hier een rol? Hoe wil de minister daarmee omgaan?

Voornoemde leden vragen in hoeveel rechterlijke uitspraken is aangegeven dat de contra-expertise voldoende twijfel oproep ten aanzien van de juistheid van de eerder gegeven taalanalyse?

Deze leden vragen voorts op hoeveel Somaliërs het vertrek-moratorium van toepassing is. Wat zijn de overwegingen om te constateren dat iemand uit Zuid- en Centraal Somalië niet in Noord- Somalië kan verblijven?

Wijziging in het landgebonden asielbeleid voor de Democratische Republiek Congo (DR Congo)

De leden van de VVD-fractie vragen of de provincie Equateur nu wordt aangemerkt als categoriaal beschermingswaardig. Wat moet eronder worden verstaan dat het categoriaal beschermingswaardig achten van de provincie Equateur beperkte betekenis heeft voor de vergunningverlening? Zijn er gevallen bekend waar een verblijfsvergunning is verleend aan mensen die afkomstig zijn uit deze provincie? Om hoeveel gevallen gaat het?

De leden van de SP-fractie vragen of de minister kan aangeven op welke wijze er zal worden omgegaan met de, in de aanloop naar de komende verkiezingen, verslechterende situatie van de verdedigers van de mensenrechten, van de media en van de leden van bepaalde oppositiepartijen. Daarnaast vragen de leden of er speciale aandacht is voor de positie van vrouwen nu conflictzones onverminderd het toneel blijven van massaverkrachtingen en andere zware inbreuken tegen de mensenrechten? Waarom wordt op dit tijdstip, met verkiezingen en daarmee gepaard gaand geweld in aantocht, het categoriale beleid beëindigd?

Beleidsvisie stroomlijning toelatingsprocedures

De leden van de VVD-fractie vragen wanneer de maatregelen worden doorgevoerd, temeer daar het nu de eerste helft van 2011 is. Worden er in de te nemen maatregelen ook plannen opgenomen om de samenwerking tussen de diverse ketenpartners (IND, Dienst Terugkeer & Vertrek etc.) te verbeteren? Behoort bij de te nemen maatregelen ook het afschaffen van de zogeheten M50 loketten? Hoe verhouden de aangegeven maatregelen

zich tot de problemen met INDIGO? Kan de minister aangeven wanneer de problemen met INDIGO zijn opgelost?
Worden bij de procedurele aanpassingen niet alleen de beslismedewerkers uitvoeriger getraind op basis van een nieuwe werkinstructie, maar wordt er ook rekening gehouden met training voor de procesmedewerkers? Kan aangegeven worden welke verschillen er zijn met betrekking tot de rust- en voorbereidingsperiode voor volwassen asielzoekers en minderjarige asielzoekers? Wordt bij de stroomlijning van de asielprocedures rekening gehouden met de mogelijkheid van het doorprocederen? Kan de regering dit nader toelichten aan de hand van artikel 6 en 13 EVRM?

De leden van de PvdA-fractie en de CDA-fractie vragen naar de volgende cijfermatige gegevens:

- + Aantallen herhaalde asielaanvragen
- + Ingewilligde
- + Afgewezen wegens geen nova
- + Inhoudelijk afgewezen

- + Aantallen reguliere aanvragen van ex asielzoekers
- + Ingewilligde
- + Afgewezen
- + Beide uitgesplitst naar soort beperking

- + Aantallen asielzoekers die tegen afwijzing asiel in beroep gaat
- + Aantallen asielzoekers die in hoger beroep gaat
- + Zelfde in het geval van een herhaalde asielaanvraag
- + Aantal reguliere vervolgaanvragers die in bezwaar gaan
- + Aantallen reguliere vervolgaanvragers die in beroep gaan
- + Aantallen reguliere vervolgaanvragers die in hoger beroep gaan
- + Alle uitsplitsen per gegrond / ongegrond

- + Aantallen keren dat minister in hoger beroep gaat
- + Asiel
- + Herhaalde asielaanvraag
- + Regulier vervolgaanvragers
- + Uitsplitsen per gegrond / ongegrond

- + Aantal intrekkingen negatieve beschikkingen door IND
- + Asiel
- + Regulier vervolgaanvragers
- + Hoe vaak gevolgd door positieve / negatieve beschikking
- + In geval van negatief, hoe vaak beroep en hoger beroep
- + Gegrond / ongegrond

- + Ten aanzien van alle bovenstaande categorieën de doorlooptijden.
- + De gemiddelde doorlooptijden, uitsplitsen naar:
  - + aantallen (of %) dat op of onder dat gemiddelde zit
  - + aantallen (of %) dat boven dat gemiddelde zit – per half jaar langer

- + Aantal afgegeven toevoegingen bij herhaalde asielaanvraag
- + Aantal (inclusief redenen) geweigerde toevoegingen bij herhaalde asielaanvraag

De leden van de SP-fractie vragen waarop de minister zijn stellige uitlating baseert dat de nieuwe asielprocedure in belangrijke mate heeft bijgedragen aan de efficiëntie van de asielprocedure. Welke cijfermatige onderbouwing kan de minister geven voor deze vaststelling? Wanneer kunnen de uitwerkingen worden verwacht van het verdere ontmoedigingsbeleid door beperking van rechtsbijstand?

Situaties waarin een verzoek om een voorlopige voorziening in Nederland mag worden afgewacht

De leden van de VVD-fractie vragen hoe de voorgenomen wijziging dat een verzoek om een voorlopige voorziening in Nederland zal worden afgewacht na een herhaalde aanvraag (zonder nova en bij constatering van misbruik van recht) zich verhoudt tot de implementatie van richtlijn nr. 2008/115/EG.

De leden van de SP-fractie vragen wat de reactie van de Raad van State was op de door de minister voorgestelde wijziging van het afwachten van de uitspraak in Nederland van een voorlopige voorziening? Kan de minister een aantal voorbeelden geven van wat hij verstaat onder misbruik van recht indien een vreemdeling gebruik maakt van de hem tot dienst staande wettelijke bevoegdheden? Deelt de minister de mening van de leden dat het gebruik maken van wettelijke mogelijkheden die het rechtssysteem biedt, misbruik van recht uitsluit? Kan de minister buiten het vreemdelingenrecht voorbeelden geven waar het gebruik van rechtelijke procedures te kwalificeren zijn als misbruik van recht? Deze leden ontvangen graag een reactie op de brief gericht aan de minister van de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken van 12 april 2011 over beleid ten aanzien van verzoeken om voorlopige voorziening.

II. Reactie van de minister